

Agenda Interprovinciaal overleg Aziatische hoornaar

Datum en tijd:

02/05/2024

13:00-14:30 (1,5 uur)

Overleg provincies Aziatische hoornaar

Aanwezig:

Drenthe			Noord-Holland		X
					X
Flevoland		X	Overijssel		X
Friesland			Utrecht		X
					X
Gelderland			Zuid-Holland		X
					X
Groningen		X	Zeeland		X
Limburg		X	Noord-Brabant		X

Aanleiding/onderwerp:

Stand van zaken Aziatische hoornaar

Agenda:

1. Opening (pg. 2)
2. Rondgang: nieuws (pg. 2)
3. Nabespreking Infosessie waarneming.nl (pg. 4)
3. Rapport beleidsadvies AH (NH/ZH) (pg. 4)
5. Landelijke lijn AH (pg. 5)
6. Afsluiting (pg. 5)

Bijlage 1. Rapportage gesprek tussen LNV, Taskforce Aziatische hoornaar en 'de Provincies' (pg. 6)

Bijlage 2. App van [redacted] (pg. 6)

Kort verslag:

Notulist: [REDACTED] (Noord-Holland)

1. Opening

-

2. Rondgang:

Nieuws per provincie:

- [REDACTED] (ZH): geen nieuws, wel veel meldingen
- [REDACTED] (NB): 3 jaar contract met [REDACTED] verlengd voor de bestrijding, middels Europese aanbesteding.
- [REDACTED] (ZL): GS heeft besluit genomen: Financiële inzet wordt dit jaar verdubbeld. Daarna afgebouwd binnen 3 jaar. Belanghebbenden kunnen dit jaar aanspraak hierop maken. Gemeentes, waterschappen, land-tuinbouw, imkers geven aan geïnteresseerd te zijn. Natuurmonumenten gaat actief nesten langs wandelroutes verwijderen.

Gesprek gehad met gemeenten over AH, hier was veel interesse voor. Er is een datumprikker rondgestuurd en die ging zelfs een eigen leven leiden. Ondanks enkele niet aanwezige gemeenten was er een goede vertegenwoordiging tijdens het gesprek. Er waren verschillen in kennisniveau en er kwamen veel vragen over wie waarvoor verantwoordelijk is.

- [REDACTED] (NH): Wel gesprek met gemeente Haarlem gehad maar nog niet met de rest van de gemeentes.
- [REDACTED] (GR): In Groningen inmiddels twee koninginnen gevangen. Zij hebben ingezet op communicatie hierover. Landelijke lijn aanpak AH nog wel lastig onderwerp, maar daar komen we zo nog op.
- [REDACTED] (LB): Ook met [REDACTED] aan de slag.
- [REDACTED] (NH): Er zijn binnen de provincie lege nesten gevonden dit jaar, dus de verwachting is dat koninginnen zijn uitgevlogen en dus verdere verspreiding.
- [REDACTED] (OV): Verzoek van TU Enschede. Ze willen onderzoek doen naar het vergemakkelijken van detectie van AH met innovatieve technologie. Dus doen niet mee aan Inholland onderzoek (zie hieronder). Overijssel voelt zich een soort van wipwap tussen Noord en Zuid Nederland. Daarom ook vanuit daar behoefte aan het bespreken van de landelijke lijn. Verder pas 1 melding ontvangen van AH.

OV voelt zich nog wel genoodzaakt om in te zetten op bestrijding en wilt dit blijven doen zo lang als dat haalbaar is. Er zijn veel voorlichtingsavonden voor Imkers geweest over o.a. vallen. Ze vinden dat deze manier goed werkt, zo blijf je aangehaakt bij de imkers. De imkers willen lokstof gesubsidieerd krijgen en daar gaat OV in mee.

Nationale bijenvereniging. Imkerkoepel Twente. OV heeft voor hen twintig vallen besteld, onder de voorwaarde dat ze voorlichting geven aan alle imkers in Overijssel. [REDACTED] vindt dat je die vallen niet moet gebruiken. Dit wordt tijdens de voorlichting ook verteld: [REDACTED] kan er ook in komen en die moet je er juist weer uithalen want het is een beschermd soort. Door op deze manier te werken heeft OV een goed beeld over wat deze groep mensen doet. [REDACTED] (ZL): ZL krijgt ook vaak vragen over de vallen maar ZL is hier wel terughoudend in. Ze hebben wel contact gehad hierover, de mail zal doorgestuurd worden.

- ↳ [J] (NB): In Brabant zijn wel veel mensen die vallen hebben gebruikt. Zij worden daarover benaderd door de TU Delft met de vraag wat er precies met die vallen gebeurt.
- [J] (UT): In Utrecht zijn vorig jaar in totaal 15 meldingen geweest incl. alle nesten, dit jaar al 36. De waarnemingen die nu binnenkomen kunnen vaker/beter gevalideerd worden door het uploaden van foto's. Utrecht vreest dat er toch een paar nesten gemist zijn.

Er zijn gesprekken geweest met Imkers: UT krijgt signaal dat imkers niet blij zijn over het feit dat zij al het werk voor de zoekgroepen vrijwillig doen terwijl [J], als onze opdrachtnemer, daar indirect ook aan verdient. Er is besloten om in de nieuwe offerte voor [J] mee te nemen dat hij zorgt voor wiekpotten, lokvlloeistof en zoekboxen voor de zoekgroepen zodat dit niet meer door henzelf betaald hoeft te worden.

Namens de provincies heeft [J] contact gehad met LNV en Taskforce AH: Taskforce wil met gemeentes in gesprek over AH. Dit doen ze onder anderen met een flyer: die wordt doorgestuurd. [J] en [J] hebben aangegeven dat het duidelijk moet zijn dat de taskforce niet onderdeel is van de overheid. Ook is gesproken over dat de Taskforce moeten nagaan wie hun publiek is. Dit om een overspoeling aan stadsreuzen én paniek te voorkomen. Er is ook over vespawatch gesproken. Blijkbaar, anders dan [J] dacht, is het een vanuit een lokale opsporingsapp uitgegroeid tot een zeer veel gebruikte app in zowel NL als België. Het doel is dus niet om zoals waarneming.nl observaties te registreren. Eén nationale opsporingsapp zou misschien handig kunnen zijn. [J] heeft ook een app gemaakt, voor opsporing van AH, volgens [J] is zijn app anders dan de andere apps.

↳ [J] (ZL): In het IPO gezegd dat we voor één partij zouden gaan, zoals waarneming.nl.

↳ [J] (OV): Fijn als je alles via een app hebt en gevalideerde data hebt. Maar wij kunnen dit als provincie verder niet verbieden.

↳ [J] (GR): Voor ons hangt het steunen van bepaalde platforms of apps af van de landelijke lijn wat betreft de aanpak van de AH.

Zie onderaan deze notulen een verslagje over het gesprek met LNV en gegevens over [J] app.

Inholland onderzoek

- Noord-Brabant en Limburg hebben een mail ontvangen van Inholland Hogeschool over onderzoek naar effecten van AH op inheemse soorten. Is daar al over nagedacht/dit ontvangen in deze groep? (Antwoord: meerdere provincies hebben de mail gehad maar niet iedereen heeft er iets mee gedaan). NB en LB hebben contact met hen opgenomen om een gesprek te organiseren over het onderzoek. Samenvatting uit de begeleidende mail bij de afspraak:

@ andere geïnteresseerden: deze afspraak komt van een datumrijker met mevr. [J] en mevr. [J]. Het is de informatie bespreken van een nieuw onderzoek in wording naar verbeteren van de efficiëntie van de aanpak van de Aziatische hoornaar en het meten van de impact op insecten in het algemeen en op bestuivende insecten, honingbijen én rode lijst soorten, in het bijzonder. Zie bijgaand concept voorstel. We hopen op deelname vanuit de provincies, maar we hopen ook op suggesties voor onderzoek (hoewel we al aardig wat potentiële onderzoeksvragen hebben). We hebben al een heel consortium met oa. alle imkerverenigingen, Naturalis en twee hogescholen en de WUR.

Het gaat om een RAAK pro aanvraag van 700.000 euro met daarnaast 300.000 eigen bijdrage (we proberen alles als in kind bijdrage) gedurende 4 jaar, met als beoogde startdatum 1 juni 2025.

- Het zou gaan om onderwerpen als opsporing nesten, bestrijding en impact op biodiversiteit. Vooral dat laatste vinden wij interessant.

- Het oriëntatie gesprek zal plaatsvinden op 8 mei 2024 in de middag. Er zal genotuleerd worden en de notulen worden rondgestuurd.
- [J] (BR): Financiën zijn waarschijnlijk al geregeld. Komen bij provincies aan voor nesten omdat wij die al bestrijden. Mogelijk ook vanwege de support van provincies.
- [J] (UTR): [J] slaat al die nesten ook ergens op.

3. Nabespreking Infosessie waarneming.nl

- Friesland, Utrecht, Noord-Brabant, Zeeland, Noord-Holland, Overijssel, Groningen, Zuid-Holland en Limburg zijn het erover eens dat wij verder kunnen gaan met waarneming.nl als nationaal platform voor meldingen van AH.
- Het is zinvol tegen versnippering, het is fijn dat data geclusterd kan worden, koppelen van apps is handig, fijn dat het uitgebouwd kan worden voor andere soorten (op een later moment, als dit bevalt; heeft LNV hier een rol in trouwens?).
- We moeten wel kijken hoe we problemen voor bestrijders kunnen oplossen
- [J] (OV): Nadeel is het verhaal over cowboys, acquisitie van bestrijders die niet duurzaam/correct is. Kan je ondervangen. Veel voordelen, klein risico, algemeen positief.
 - ↳ Er zijn ideeën geopperd om hierover te communiceren via bijvoorbeeld de bevestigingsbrief. Hier kan aangegeven worden dat niet meegegaan moet worden met bestrijders die niet met de provincie werken of dat alleen een bestrijder via de provincie vergoed wordt.

Conclusie: We kunnen hier dus mee verder.

- Hoe moeten we dit financieel aangaan?
 - ↳ Wellicht is iets mogelijk via BIJ12
 - ↳ [J] (UT) zegt dat het Juridische advies bij een verleden project was dat het dan wel 11 facturen zouden worden. Zonder samenwerkingsovereenkomst is het moeilijk om dit soort dingen te regelen. Utrecht zoekt dit verder uit.
- Hoe gaan we dit met waarneming.nl -> wat willen we precies communiceren?
 - ↳ Er wordt een gezamenlijk document opgesteld met daarin wat wij willen. Hiermee kunnen we naar waarneming.nl

4. Rapport beleidsadvies AH (NH/ZH)

- Het rapport wordt op maandag na dit overleg aangeboden aan GS/PS. Het rapport suggereert duidelijk om niet verder te gaan bestrijden. Noord-Holland wil dit niet zondermeer opvolgen en denken na over de meest effectieve oplossing. Zuid-Holland heeft de lijn aangaande AH nog niet uitgezet. Het is lastig om bestrijdingskosten te verantwoorden met dit rapport. Zij moeten dus keuzes gaan maken over het opsporen, bestrijden en opleiden (prioritering). Voor het bestrijden kan je bijvoorbeeld kiezen voor Natura2000 gebieden maar niet in de stad. Zuid-Holland zet over het algemeen in op exoten bestrijding in gebieden waar ze effect hebben op biodiversiteit, dus met name N2000 gebieden.
- Er zijn bedenkingen over het rapport, soms vreemde passages en sommige stukken missen voldoende onderbouwing (net iets te kort door de bocht). Vooral op ecologisch gebied wordt de onderbouwing soms gemist.

- De formule die gebruikt wordt om de toename van AH voor de komende jaren te voorspellen is niet duidelijk.
- In toekomstige onderzoeken kunnen we analyses van Belgische en Franse situatie meenemen.
- [REDACTED] (ZH): Wij hebben onze lijn aangaande AH nog niet uitgezet.

5. Landelijke lijn AH

- Het is moeilijk om één lijn te trekken. Omdat de situatie per provincie verschilt en de politieke mening per provincie kan verschillen. Dit vertaalt zich onder anderen in het beschikbare budget op dit onderwerp per provincie.
- Het noorden is geforceerd de lijn van de andere provincies te volgen als het gaat om loslaten. In ideale wereld doen we dit met elkaar en volgen we een ambitedocument als dat er is. In de BAK is blijkbaar ooit een masterplan/ambitedocument voorgesteld.
 - ↳ Er wordt op dit moment door [REDACTED] (ZH) gewerkt aan een nationaal ambitedocument (hopelijk af in mei?). Dit is waarschijnlijk hetgeen wat voor ons een landelijke lijn gaat worden.
- Er wordt ook een maatregelenpakket per dichtheid/situatie voorgesteld. Of per bandbreedte.
- Er wordt ook voorgesteld nu in te zetten op onderzoek.
- Het is belangrijk om in de grensprovincies meer inzet te leveren om soorten buiten de deur te houden, en in het binnenland soorten uit te roeien.
 - ↳ Volgens eerder besproken rapport zouden ongeveer 90% van de nesten effectief bestreden moeten worden om überhaupt populatiegroei tegen te houden. Dat is een hele lastige opgave. Eén nest missen is al funest en resulteert in verdere verspreiding. Bovendien is het in België en Frankrijk ook niet gelukt, waarom zou het ons wel lukken?
- Het zou interessant zijn als dit vanuit de EU bekeken zou kunnen worden. Zij kunnen een analyse maken van de situatie, hoe kunnen we dit met zijn allen beter doen de volgende keer [REDACTED] kan [REDACTED] van LNV hiernaar vragen.

6. Afsluiting

- Afsluitend is besloten dat dit gesprek vaker gevoerd moet worden. [REDACTED] plant een nieuw overleg in over een maand.

Bijlage 1: rapportage gesprek tussen LNV, Taskforce Aziatische hoornaar en 'de Provincies'

Aanwezig: [REDACTED] (LNV), [REDACTED] (TAH), [REDACTED] (namens provincies).

(Dit was bedoeld als email maar is blijven liggen, dus hierbij alsnog in deze vorm opgenomen in de notulen. De mail van de taskforce met de folder zal als aparte bijlage toegestuurd worden)

Op 19 maart heb ik namens ons, de provincies, gesproken met [REDACTED] (LNV) en [REDACTED] (Taskforce AH) over provincie-overstijgende zaken wat betreft de Aziatische hoornaar. Het gesprek is gevoerd aan de hand van het discussiestuk dat ook tijdens een eerder overleg met enkele provincies en de NBV is toegestuurd. Bij deze een aantal hoofdpunten die uit het gesprek komen.

Contact met gemeenten

De taskforce plant om aankomende week alle gemeenten informatie over de Aziatische hoornaar toe te sturen en om met hen in gesprek te gaan. Dit doen ze met hun eigen folder, die zij zien als meer up-to-date informatie dan de paar jaar oude EIS informatie sheets. Wij hebben aangegeven dat het informeren van gemeenten over invasieve exoten eigenlijk onder de provinciale taak valt. En dat tenminste Utrecht, en wellicht ook andere provincies, óók in de planning hebben staan om met gemeenten in gesprek te gaan over de AH. De afspraak is nu dat de Taskforce mij laat weten wat er met de gemeenten gecommuniceerd wordt, zodat wij hier ook van op de hoogte zijn. Als wij zelf ook nog met gemeenten aan tafel willen dan kunnen wij hier op aanhaken/rekening mee houden. De Taskforce zal ook communiceren dat de provincies verantwoordelijk is voor het bestrijden van nesten.

De folder die rondgestuurd gaat worden staat in de bijlagen. Overigens mogen wij deze folder ook gebruiken en doorsturen als wij dat willen.

Communicatie

Wij willen voorkomen dat externe partijen denken dat de taskforce een onderdeel van de overheid is. Dit is belangrijk in de communicatie, wij hebben immers andere belangen bij de communicatie over de AH dan de Taskforce. Als brieven rondgaan namens de Taskforce kan dit het idee wekken dat het anders is, en wij hopen dat de Taskforce zich hier bewust van zal blijven. Daarnaast hebben we benoemd dat altijd nagedacht moet worden over de juiste doelgroep voor de communicatie. Om een wildgroei aan meldingen van stadsreuzen te voorkomen, en wilde paniek over 'schuimbekkende hoornaars' voor te zijn, is het beter om de doelgroep te beperken tot bijvoorbeeld (o.a.) mensen die met natuur bezig zijn. Als laatste, is er al een wildgroei aan informatie en leerpakketten (voor groene studies). Gebruik dus ook vooral wat er al voor handen is.

Apps en waarneming.nl

Er is nog steeds een hoop te doen om Vespawatch en Waarneming.nl. Ene [REDACTED] heeft een tijd terug de app Vespawatch opgezet. Wij hebben het er al vaker over gehad omdat wij bang waren dat de app zou leiden tot versnippering van waarnemingsdata van de AH.

De Vespawatch app was eigenlijk bedoeld voor lokaal gebruik – voor het helpen met opsporen van AH met de wickpotmethode. Blijkbaar sloeg de app aan en werd het aantal gebruikers veel groter dan verwacht en zelfs internationaal (België). Om de app überhaupt draaiende te kunnen houden met al deze gebruikers is geld nodig. Eigenlijk lijkt Vespawatch in dit licht een apart verhaal van Waarneming.nl te zijn, want de platformen hebben allebei een ander doel. Waarneming.nl en

Vespawatch staan echter niet helemaal los van elkaar, als een nest gevonden wordt willen we immers dat de melding ook op waarneming.nl komt.

Nu zagen [redacted] en ik in dat een goed werkende nationale opsporingsapp zeker kan bijdragen aan het bestrijden van de AH. LNV zou hier eventueel ook financiering voor kunnen regelen. De vraag is nu: zien wij iets in deze app, en vinden wij het waard om hier tijd of geld in te investeren? Vanuit de provincies is géén belofte gedaan.

Als het antwoord 'ja' is, dan komen er nog meer vragen bij kijken: moet het dan per se deze app zijn, of willen we er zelf één laten ontwikkelen? Deze app is echter al massaal in gebruik door de doelgroep en een nieuwe app is dan misschien lastig aan de man te brengen. Mocht [redacted] naar financiën vanuit LNV willen kijken is ook andere informatie nodig: waarom kan deze app zichzelf niet meer dragen? Wat is de meerwaarde van deze app? Waar moet die app allemaal aan voldoen voor zijn functie? Het is dus ook niet zomaar geregeld als er wel interesse is om financieel bij te dragen.

Vrijwilligheid van imkers is niet oneindig

Blijkbaar begint er onvrede te ontstaan binnen de groep vrijwilligers die zich inzet tegen de AH. Zowel tijdens dit gesprek als van NBV Utrecht begrijp ik: wij als provincies huren bestrijders in om de Aziatische hoornaar nesten te verwijderen, maar die nesten worden onder anderen gevonden door het vrijwillige werk van imkers die in bijvoorbeeld zoekgroepen zitten. Ook wiekpotten, lokmiddel en eventuele reiskosten komen voor eigen rekening terwijl het bestrijdingsbedrijf hier vervolgens aan verdient. Vrijwilligers zouden hier zelfs door gedemotiveerd raken, en er mee stoppen. De provincies kunnen de vrijwilligers helaas niet zomaar vrijwilligersvergoedingen bieden vanwege belastingtechnische moeilijkheden. Als provincies de vrijwilligers tegemoet willen komen dan kan dat wel dat via een omweg. We kunnen bv bij [redacted] in zijn offerte laten berekenen dat hij bijvoorbeeld materialen voor de wiekpotten levert als onderdeel van zijn werkzaamheden.

Wij zullen eind mei weer met zijn drieën in gesprek gaan.

Bijlage 2: App van [REDACTED]

Overgenomen van een whatsappbericht dat ik van [REDACTED] ontvangen heb op 18 april.

Hoi allemaal.

Bij deze wordt onze app gelanceerd.

De app is te gebruiken via <https://hoornaarapp.nl>.

Registreer je om alle functies te ontgrendelen.

Problemen kun je het beste onder deze post melden, zodat we dubbele meldingen vermijden en iedereen op de hoogte is van de bekende issues.

Suggesties zijn altijd welkom, hoewel ik niks kan beloven.

Problemen melden:

- Graag in deze post melden of rechtstreeks naar mij
- Maak indien mogelijk een screenshot

Hoe voeg je de app toe aan je startscherm?

Android:

1. Open de Chrome-browser
2. Ga naar <https://hoornaarapp.nl>.
3. Tik rechtsboven op de drie stippen.
4. Kies 'Toevoegen aan startscherm'.
5. Geef de app een herkenbare naam (of laat de standaardnaam staan).
6. Tik op 'Toevoegen'.

iPhone:

1. Open Safari.
2. Ga naar <https://hoornaarapp.nl>.
3. Tik onderin (of op iPad bovenin) op de deelknop (vierkant met pijl omhoog.)
4. Scroll naar beneden en kies 'Zet op beginscherm'.
5. Tik op de naam van de app om deze te bewerken (optioneel).
6. Tik op 'Voeg toe'

Veel plezier en en vang de Aziatische hoornaar en het opsporen van de nesten.

Wat willen we met de app. We willen de data verzamelen van de selectieve vallen. Voer de data zo nauwkeurig mogelijk in wat betreft de val dan hebben we na een poos data om mee naar de provincie te kunnen laten zien.

We proberen het opsporen van de nesten zo makkelijk mogelijk te maken.

Er zullen geheid wat foutjes nog in zitten maar we zitten er klaar voor om deze zo snel mogelijk aan te passen we hebben de app met 14 man 2 weken lang getest. Dus hopelijk zijn de meeste er uit.

Hopelijk wordt de app in goede orde ontvangen.

Groetjes [REDACTED]

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen